

a zamokřenosti půdy, zvýšení výšky kosení a vypichování mechu z trávníku. Mezi chemické metody potom autoři řadí vyváženou výživu trav, zvýšení pH vápněním, podpoření vitality trávníku, použití trávníkového písku a konečně aplikace herbicidů. Další krátké kapitoly se věnují řasám v trávnících a odstraňování mechu a řas na plochách s tvrdým povrchem. Publikaci doplňuje jako příloha 18 ilustračních fotografií. V závěru publikace je přehled latinských a českých názvů mechu zmíněných v textu a přehled použité literatury.

V případném dalším vydání autoři jistě odstraní drobné nepřesnosti (např. těžko lze v úvodu hovořit o mělkém zakořeňování mechorostů, jestliže kořeny mechorosty vyvinuty nemají). Kapitola o životním cyklu mechorostů bude zřejmě pro čtenáře obtížně srozumitelná. Nejsem si jistý, jestli převážně lesní druh *Pohlia nutans* může hrát významnější úlohu v trávnících. Kromě velmi zdařilých detailních fotografií mechu (kostřbatic kostřbatý) najdeme též snímky tematicky poněkud zavádějící např. *Plagiomnium undulatum* z bučiny, *Polytrichum piliferum* s lišejníkem v popředí (pravděpodobně vřesoviště). Snímky dokumentující mechy v golfových trávnících by jistě oživily záběry přízřebnější motivu, jenž je zachycován. U snímku 18 bryologa zaujme, jak dokáže herbicidní přípravek brzdící fotosyntézu s komerčním názvem Mogeton k nepoznání změnit habitus druhu *Climacium dendroides* (výzkumná stanice travinářská v Zubří). Tento selektivní herbicid se používá též k ochraně proti jätrovkám v kontejnerových kulturách. Jistěže bryologa popadá lůst zjišťuje-li, jak veskrze škodlivé účinky na mechy v trávnících mají. Uklidní ho alespoň konstatování v závěru publikace, že "nový výskyt mechu se nedá nikdy zcela vyloučit".

Je třeba ocenit průkopnický charakter publikace a popřát autorům vytrvalost při jejím zdokonalování.

I. Novotný

R Ů Ž N Ě

Malé věnování editorovi Bryonory po 15 letech k padesátinám

Kryptogamologů je málo; proto se musí víc než jiní starat o to, aby si našli kolegy, a možná se také lépe znají. Komunální život je kryptogamologovi víc než jinému badateli; k tomu, aby se dal dohromady s tolika kolegy, aby to složilo obec správné velikosti, je potřeba hodně energie. Přitom ta energie je jakoby vydaná bez hmatatelného efektu: neprodukuje ani články ani monografie všelikých podivných skupin, ani jiné viditelné nebo hmatatelné artefakty, které vyplňují knihovny a databáze. Přesto to bez ní nejde. Takže je třeba vzdát hold editorovi Bryonory, člověku, kdo ji vydupl ze země a patnáct let ji vydával, redigoval i trochu psal.

Samozřejmě nedělal jen to, ale i jiné jeho činnosti jsou tomu svým způsobem podobné. Málokdo se tolik věnoval činnostem zdánlivě nesmyslným a každopádně nepřinášejícím bezprostřední zisk, nicméně věcem té povahy, že z nich je utkáno svět. Působí ve sdružení pro ekologickou výchovu Tereza: málokterý badatel si našel čas na osvětu, tím méně mezi dětmi školního věku; přesto bez ní věda je skutečně v oné věži ze slonové kosti. Ale nejen to. Sice možná není úplně nejvěhlasnější vědec ve smyslu všelikých stupidních kritérií, nicméně kdo dal nakonec dohromady první publikovaný katalog českých lišejníků a vymapoval epifytické lišejníky v Čechách a na Moravě? K tomu asi byla potřeba kombinace znalosti věci, buldočí zatvrzelosti a po Černohorovi zděděného pedantství, spolu s tím, že asi ani malinko neuvažoval, zda nějaká cesta snad vede či nevede ke slávě.

K tomu si člověk nemůže vzpomenout na dobu trochu minulou: její konec předznamenalo právě konání vpravdě hrstky lidí, kteří nečinili kalkulaci prospěšného a zbytečného na horizontu týdnů. Disidentství pro to není úplně správné slovo, protože v sobě zahrnuje vztažení se k vnějšímu;

u Lišouna vždycky šlo spíš o nedostatek kompromisu v názorech a činech. Krom toho, nerad to píšu, od zmíněného Černohory převzatá ještě jedna věc, dneska asi tím vzácnější, čím větším uměním je správně jí dávkovat: ono pověstné Lišounovo moralizátorství. V uších mi zní ono: "Ne!", či "A to byla velká chyba!". Nesluší se na tomto místě jmenovat případy, kdy jasnozřivě odhadl lidi a situace a kdy viděl dál než kdokoli jiný, ale je jich víc než dost. Všichni jsme se s ním o tom či onom hádali hodiny a hodiny: vždyť se nám věc zdála být tak jasná. Po roce se ukázalo, že je jasná o dost méně, a po pěti letech už byla jasná docela jinak. Pět let je dost dlouhá cena za to, abychom jí mohli mrhat jen tak; už teď se ale obávám, že nic z toho nebylo naposledy a zase se budeme dlouho přít, abychom v posledku dalších pět let ztratili.

Bráním se velkým přirovnáním, ale svým způsobem na takových lidech skutečně stojí svět. Vyznává a měl odvahu realizovat hodnoty, které my ostatní jsme vyznávali a realizovali podstatně opatrněji. Bryonora a česká kryptogamologie měly a mají s Lišounem dost velké štěstí. Doufejme všichni sobecky, že ani jedna z nich to nepokazí.

th

Douška (psáno PC brkem odlišného autora)

Abstract: George – vivat!

Nechápu (byť skrytě) oslavnou tóninu předešlého sdělení,
vždyť svéráznost zmíněného jinde těžko k vidění!

Jasnozřivé prognózy (sic se splnily!),

jen neschopnost bratra při boku nemístně ranily.

Přítí se věčně s tvrdou palicí,

snad příští předseda dokáže – díky Palici!

Tak dosti trapných veršovánek:

at' tě i v budoucnu nevychýlí víchr ni vánek!

zs

Ve dnech 21.-25.6.2003 se uskuteční **symposium Mezinárodní bryologické asociace (IAB)** v Méridě ve Venezuele, v sídle Universidad de Los Andes. Hlavními tématy symposia bude seznámení se současným stavem znalostí a vývojem v rozličných oblastech bryologie od molekulární bryologie po populační biologii a výzkum společenstev mechorostů. Stručně se tato témata dají shrnout do hesel: „Structure – Dynamics – Evolution“. Registrační poplatek před 1.3.2003 činí pro studenty 100 USD, pro profesionály 130 USD. Bližší informace lze získat na adrese: <http://www.bryologie.uni-bonn.de/merida/> nebo u organizátorky paní Yelitzы León, yeltleon@ciens.ula.ve.

bb

Druhá Japonská lichenologická společnost

V Kobe byla podle zprávy v Aktuelle Lichenologische Mitteilungen 8 (ser. n.), 2002 založena dne 17.2.2002 „**The Japanese Society for Lichenology**“ (JSL), která si klade za cíl pokrývat veškeré aspekty lichenologie, zejména taxonomii, morfologii, ekologii, chemii, fyziologii a biochemii. Aktivitu společnosti budou zaměřeny na výroční semináře s přednáškami a exkurzemi (první se uskutečnil 27.-28.7. v Kobe) a vydávání časopisu s titulem (?) „Lichenology devoted to all research fields of lichenology“, s periodicitou 2x ročně a příspěvky v angličtině a japonštině; editorem je H. Harada. Presidentem společnosti byl zvolen prof. Isao Yošimura, sekretářem J. Yamamoto, počet zakládajících členů 76.

Je to již druhá japonská lichenologická společnost. První byla „The Lichenological Society of Japan“ (LSJ) založená před 30 lety (cf. Bryonora 13: 30) a věnující se výhradně taxonomii.

jl

V srpnu 2002 proběhlo třetí mezinárodní symposium o biologii rašeliníků „**Sphagnum 2002**“, kterého se zhostily univerzity ve švédské Uppsale (H. Rydin a spol.) a v norském Trondheimu

(K. I. Flatberg a spol.). Mezi zhruba 50 účastníky z 15 zemí byli nejen přední evropští a severoameričtí sphagnologové, ale i mnoho studentů.

Symposiu předcházela perfektně zorganizovaná exkurze, vedená napříč středním Švédskem a Norskem. Lokality byly vybírány tak, aby reprezentovaly co nejširší spektrum jak skandinávských rašeliníšť, tak rašeliníkové flóry. Pro ilustraci: za plných devět dní jsme se seznámili např. s koncentrickým vrchovištěm v sušší oblasti východního Švédska, s mnoha typy minerálně bohatších rašeliníšť až slatinišť, či tehdy zcela vyprahlými pokrývnými rašeliníšti na ostrovech při západním pobřeží Norska. Podařilo se najít bezmála všechny druhy rašeliníků Skandinávského poloostrova, včetně těch nejvzácnějších (např. *Sphagnum angermanicum*), často nověji vylišených (*S. rubiginosum*) a tedy obtížněji určovatelných (*S. viride*, *S. trondelagicum*). Po exkurzi následovalo vlastní dvoudenní sympozium, věnované příspěvkům mnoha oborů, jako jsou např. klasická či molekulární taxonomie, ekologie, populační biologie nebo třeba aplikovaná biochemie.

No a na příští setkání za čtyři roky se můžeme těšit už dnes – mělo by být na Aljašce.

Tomáš Hájek, BF JU Č. Budějovice

Bryologické dny Polské bryologické sekce se letos uskutečnily v malebném krkonošském městečku Karpaczi ve dnech 13.-17.9.2002. Na pozvání organizátorky dr. Ewy Fudali strávila česká krkonošská pracovní skupina (B. Buryová, J. Kučera, V. Plášek, J. Váňa, M. Zmrhalová) nezapomenutelné 3 dny na Stacje Ekologiczne Uniwersytetu Wroclawskiego ve společnosti asi 15 polských bryologů. Prozkoumány byly severní svahy Sněžky a Kociol Malego Stavu. Deštivý nedělní den vyplnily skvělé přednášky J. Żarnowiece o komplexu druhů *Drepanocladus aduncus*, J. Szweykowského o populační genetice játrovek a J. Kučery o rodu *Grimmia* ve střední Evropě. Náš vřelý dík za přátelské přijetí patří Ewě i všem polským kolegům! A na příští setkání, tentokrát v Białoweze, se můžeme těšit ve dnech 10.-14.9.2003.

bb

Dne 20.11.2002 byla v Bělehradu založena nová bryologická společnost s názvem „**Bryological Association of South Eastern Europe (BASEE)**“. Členství v této společnosti je volné a jménem Marka Sabovljeviče jsou zájemci o mechorosty jihovýchodní Evropy vybízeni ke vstupu. Registrační formulář získáte na adrese marko@bfbot.bg.ac.yu.

bb

ČESKÁ A SLOVENSKÁ LICHENOLOGICKÁ BIBLIOGRAFIE XV.

sestavil J. Liška

- Bačkor M. et Vaczi P (2002): Copper tolerance in the lichen photobiont *Trebouxia erici* (Chlorophyta). – *Environm. and Exp. Bot.* 48: 11-20.
- Barták M., Hájek J. et Gloser J. (2000): Heterogeneity of chlorophyll fluorescence over thalli of several foliose macrolichens exposed to adverse environmental factors: interspecific differences as related to thallus hydration and high irradiance. – *Photosynthetica* 38: 531-537.
- Barták M., Hájek J. et Gloser J. (2001): Application of fluorometric methods to measurements of lichen photosynthetic responses to changing temperature and thallus hydration. – In: Prošek P. et Laska K., ed., *Ecology of Antarctic coastal oasis*. – *Folia Fac. Sci. Nat. Univ. Masaryk. Brun., Geographia* 25: 73-82.